

KEN NA EBEL

Jenesis 4:3-16

IHEÒMÙMÙ 4 - Nke Ndị okenye

AMAOKWU IBUN'ISI: "Onye ọ bula nke nākpọ nwa nna-ya asi bu ogbu-madu" (1 Jọn 3:15).

I Ihe Dị Mkpà N'Onyinye Ken Na Ebel Wetara

1. Mkwuputa na ha choro iruoma Chineke ka egosiri, Jenesis 4:3, 4
2. Onyinye ha wetara gosiri na ha ketara mmehie nke nnenanna ha, Abụ Qma 51:5; 1 Ndị Kọrint 15:22

II Ihe Dị Iche N'Onyinye Ha Abụ Wetara

1. Onyinye Ebel nke bụ nwaaturu ka o nyere site n'iwusi ọbara, Jenesis 4:4; Ndị Hibru 9:22; 11:4
2. Onyinye Ken nke bụ mkpuru esi n'ala weta ka o nyere n'udi ọlụ eziumume nke aka ya, Jenesis 4:3; Aisaia 64:6; Luk 18:9-14

III Iwe Ken Na Ajọ Ihe O Mere

1. Ekworo na iwe bụ mpụtaihe mbụ nke mmehie, Jenesis 4:5
2. Idoakananti, na mmehie naamakpu n'onuzo bụ ihe anaaghị nti, Jenesis 4:6, 7
3. Ikpasi na igbu mmadu bụ mpụtaihe ikpezu nke mmehie, Jenesis 4:8; Matiu 15:19; 23:34, 35; Ndị Galetia 5:19-21; 1 Jọn 3:12.

IV Ahụ Enyere Ken

1. Ajọ ihe o mere ezoghiezo n'anya Jehova, Jenesis 4:9, 10; Ndị Hibru 4:13.
2. Aburu ya na ubi ya niile onu, Jenesis 4:11-13; Ndị Hibru 6:7, 8; Jeremaia 17:5, 6
3. Esi n'ebe Chineke na mmadu no wee churu ya, Jenesis 4:14; Matiu 25:41

NKỌWA DỊ ICHEICHE

Ken na Ebel, umu nwoke abuo nke Adam na Iv muru, mgbe ha dasiworo odida -- mgbe Adam na Iv nupusiworo isi n'ebe Chineke no, ewee kewapu ha site na mmeko ha na Ya.

Ken na Ebel gaamataworu banyere njehie Adam, na "nkuru-obi ahụ nke nemehie, ya onwe-ya ganwu." O gaabu kwa n'ezie na agwara ha otutu ugbu na Jehova wusiri ọbara anumanu iji mee ihe mkpuchi maka mmehie na ihere nke Adam na Iv. Ha maara na o dighi iheozo ma ewezuga onwu -- iwusi ọbara -- nke gaekpuchi mmehie.

Elegianya Ken naalusi ọlụ ike n'ikozala ala ubi na ilekotazi ihe niile o kuru n'ubi anya nkeoma. Obi naato ya utu n'ezie ọlụ niile o naalu, o gaechewori n'onweya na iwe Chineke adighi n'ebe ya no, na ya di mma -- o dighi mmehie o meworo dika nna ya na nne ya maobu dika nwanne ya nwoke si mee. Nke a ka a puru ichoputa site n'ihe mere, na o wetaghị onyinye nke gaakwu ugwo mmehie. Chineke nyere Adam na Iv iwu si: "unu erila nkuru sitere na ya (osisi ima ezi-ihe na ihe-ozo): n'ihia na n'ubochi i geri nkuru sitere na ya i ghagh inwu anwu," O doro anya n'ezie na ha gwara umu ha na o bu onwu n'ezie bu mmadu isi na mmeko ya na Chineke puta.

Onyinye Ebel gosiri na o matara na ya emehiewo. Okwukwe ka o ji chee n'iru Chineke aja "nke ka aja Ken chere nma." O kwere na ihe niile Chineke naachoro ziriezi di kwa mma. O nwere ntukwasio, ma o ghotara maobu na o ghotaghị, na uzọ ezi ofufe nke Chineke doru bu nani ezi uzọ, bu nani uzọ ahụ nke naeweghachi mmeko n'etiti Chineke na mmadu, nime ndu a maobu mgbe ndu a gasiri. Ma ntukwasio ya nke zuruoke na nrubeisi ya, n'ezie, mere ka o mata ihe ufodu banyere oké ajọ ihe niile nansi na mmehie aputa mgbe emesiri ya. O bu ihe di nnoo ukwu riinne nke na ogbo niile naesote, otu o bula ha si di anya site na mmehie mbu ahụ, nwere ukuru nke mmehie a nime mkpuruobi ha. Onye o bula nke roro mmehie na inupuru Chineke isi mgbe o toruru imata eziihe na iheozo naewetara mkpuruobi ya onwu. Ebel matara na iwe Chineke nke ziriezi na nkewapu ebighiebi n'ebe Chineke no puru idakwasị ya. O putara na aghaghị itufu ndu aghaghị iwusi ọbara. O buru na o gaagbanari ahuru a n'onweya, o gaewetara Chineke onyinye nke gaanochi ya onweya.

Onyinye nke Ken bu mkpuru nke ala. Onyinye ahụ, onyinye ihe oriri maobu onyinye utoka ka akwara na Levitikos 2:1. O bu onyinye ekele nke naewetara Chineke nsopuru dika onye Keru ihe niile, Onye anaesi n'aka Ya naanata ngozi niile, nke ihe anaahu anya: ma o nweghi ọbara mkpuchi nke ime ka adi notu nime ya, nke bu nani uzọ agaesi gbaputa mmadu ahụ nke daworo ada baa na mmehie. O choro ka aguo ya n'onyeziumume site n'olu nke aka ya kari isite n'okwukwe na nrubeisi nye atumatu Chineke.

N'otù ụzọ ahụ ka ọtụtụ mmadụ si náéfé Chineke taa. Ha naejé ụlọkọ (chọchị) búaabụ, ñaa onyeukọ Chukwu ntị mgbe ọ naekpeepere, náagbaso ụzọ nke òfùfè nke náesiteghị n'obi pụta; ma ha enweghị mmetụta banyere mmehie ha. Ha efewo òfùfè dirị ha, wee si otú a mee ka ikpeomuma nke akónáuche ha dị mfé wee si otú a tichapụ egwù niile nke iwe Chineke. N'ụdị òfùfè a, mmehie nke dị nime ha adighị aputa ihè, emeghị kwa ka ha hụ maqobu mata oké mkpa nke ọbara mkpuchi mmehie ahụ dij. Onweha naeju ha afọ. Ọlụ nke dirị ha, dika ha naeche, bụ nye náání mmadụ. Ha naagbalị ikpuchi amamikpe nke dij nime obi ha site n'ìlụ ọlụ ebere.

“O sitegh n'ọlụ di iche iche aluru n'ezi omume, nke ayi onwe ayi luru, zoputa ayi, kama dika ebere-Ya si di, site n'ọsisa nke imu-ozọ na nke ime ọhu nke Mọ Nso nēme” (Taitos 3:5).

Ebel nwere mmetụta nke ikpeomuma n'ihie mmehie. O wetara onyinye nke ikpuchi mmehie. O wetara ya n'okwukwe naekwere kwa site na nwusị ọbara na ya onweya gaenweta mgbaghara mmehie. “O buru kwa na nwusi ọbara adigh ngbaghara mmehie adigh” (Ndi Hibru 9:22).

Otù Iheàmà Nime Obi

Onyenweanyị naeleba anya n'obi. Ọ hụrụ nime Ebel obi nke naechegharị nke naeti mkpu ka emere ya ebere. Ọ naabija site n'ụzọ nke Chineke choro isị inata ebere. O wetara onyinye n'ihie mmehie dika Chineke si kwu, wee si n'okwukwe nweta igbaama nime obi ya na Chineke anarawo onyinye ya. “Okwukwe ka Ebel ji che àjà n'iru Chineke nke ka àjà Ken chere mma, nke esitere na ya gbara ya àmà na ọ bụ onye ezi omume” (Ndi Hibru 11:4).

Taa ọ dighị mkpà na anyị gaeweta nwaaturu iji chụàjà n'ihie mmehie anyị. Jisọs bụ Nwaaturu nke Chineke, ihe dij ka puku arọ abụọ garaaga eji Ya chụàjà n'elu Obe nke Kalvari n'ihie mmehie nke ụwa niile. Onye mmehie ọ bụla puru iji obi nke ezi nchègharị bja, kwuputa mmehie ya niile wee rapu kwa ha aka were obi ya niile gbakuta ha azu, lekwasị Jisọs anya, wee site n'okwukwe nata mgbaghara mmehie ya niile wee nweta kwa igbaàmà nime obi ya na agbagharawo ya mmehie.

Okpukpé Nke Ọbara Náadi ghi

Udị okpukpé nke Ken nwere ọtụtụ ndị náagbaso ụzọ ya taa, dika Òtù ndị “ihe omumù di omimi nke ndi Kraist,” (Christian Science) na Òtù “Ọbara ọhụ” na okpukpé ozọ niile nke náenweghị ọbara bụ okpukpé naenweghị ike nime ya. Òtù dij icheiche nke okpukpé náenweghị ọbara malitere site n'aka Ken. Onye isi mbu nke malitere udị otù a bụ ogbu mmadụ.

Umụ Israel chọputara na ike dij n'ọbara nwaaturu (nwaaturu nke naegosi udị Jisọs) bụ nke ha gburu n'abalị ahụ ha rapuru Ijpt. Mmụọzi ahụ nke náeweta onwu gabigara ezinaulo ọ bụla ebe etere ọbara ahụ. Ma n'ezinaulo ọ bụla nke ndi Ijpt ebe anaeteghị ọbara ahụ, egburu nwa mbu ha niile. (Opupu 12).

Mkpagbu

Ọnye ka Ken wesoro iwe, Ebel ka ọbụ Chineke? O wesoro Chineke iwe n'ihie na Ọ naraghị onyinye ya ma o gosiri iwe ya n'aru Ebel. Ekwensu na ndi niile naejere ya ozi naeweso Chineke iwe ma ha naegosi iwe ha n'aru umu Chineke. Ọ bụ ihe ekwesiri imata na esemokwu mbu esere n'ụwa bụ banyere okpukpe. Ekwensu kpori ezi okpukpe asi.

Ndi ogbummadu na Ndi ugha

Mmehie naadi na mkporogwu nke omume ojoo niile. Onyenweanyị gwara Ken, “O buru kwa na i meghe nke-oma, n'onu-uzo ka mmehie namakpu dika anu-ohia.” Ọ gwakwara ya na ọ buru na o mereri nkeoma, na agaara anara onyinye ya. Ọ naekwu banyere onodu nke obi. Ọ buru na mmehie dij n'obi, ihe nsureoku nke náesiisi uto nke náesiputa site n'onyinye onye ahụ wetara adighi ewetara Jehova “isisi nke ihe isi uto” (Ndi Efesos 5:2). “Sinu onye ezi omume, na ọ gadiiri ya mma: Ahuhu gadiiri onye nemebi iwu! Ọ gadiiri ya njọ” (Aisaia 3:10, 11).

Iru Ken gbaruru. Anaasi banyere ndi naemebiiwu na “udi nke iru ha” naagba amà megide ha. Ekworo nke dij ya n'obi wetara iwe, iwe wee weta ikpasị, ikpasị wee mee ka o gbue Ebel. Jon onyeozu gwara anyi na onye naakpo nwanna ya asi bu ogbu mmadụ. Ken bu ogbu mmadụ n'iru Chineke tupu o mezue ya, n'ihie na Chineke naele anya nime obi.

Òtù mmehie naeduba n'ozọ, ma mgbe Onyenweanyị juru Ken ebe nwanne ya Ebel nọ, ọ kwuru okwu ugha, si “amaghim”. Okwu Chineke naagwa anyi na “ndi-ogbu madu, ... na ndi-ugha nile, okè-ha gabu nime odọ ahụ nke ji oku na brimstone nēre” (Nkpughe 21:8).

Otù mgbe Jisọs gwara ndị Farisi: “Unu onwe-unu sitere na nna-unu bụ Ekwensu, ọ bu kwa ihe nāgu nna-unu ka unu nāchọ ime. Onye ahu bu ogbu-madu site na mbu, o guzogh kwa n’ezi-okwu, n’ihi na ezi-okwu, adighi nime ya. Mgbe ọ bula ọ nēkwu okwu-ugha, o nēkwu ihe si n’ihe nke aka ya puta: n’ihi na ọ bu onye-ugha, buru kwa nna-ya” (Jọn 8:44).

Ikpuchi Iheojọọ

Ọ pūrūrī ìbù na Ken chere na ya pūrū izobe iheojọọ ahụ nke o meworo, na ọ dighi kwa onye gaamata ya. Rue kwa taa, ọtụtụ mmadụ achọwo ime otú ahụ. Onye mmehie naachọ ìkpuchi mmehie ya ka ezopu ya n’anya mmadụ. Ajujụ Chineke juru banyere ebe Ebel nọ metụtara “obi” ikpe mara nke Ken wee mee ka iwe ya di oku ọzọ. Na mgbalị efu iji zo eziokwu n’ebe Chineke nọ, ọ zaghachiri si, “ọ bu onye nche nwa-nnem ka m’bu”? “Kama ihe nile gba ọtọ buru kwa ihe emegheworo n’anya-Ya, bu onye ayi gākoro akuko banyere omume ayi” (Ndi Hlbru 4:13).

“I pughị izonari Chineke, Ọ na-ahuzu ihe nile banyere gi”

Achupuru site N’iru Chineke

Ken si n’ebe Jehova nọ puo buru onye naanaghari anaghari na onye naagbaso n’uwa. Jehova adowo ya ri akananti na mmehie makpuru n’onuozo ya. Ọ naghị ntị n’idokananti ahụ, n’ihi ya ikpe wee dakwasị ya. Ken chere na ahuhu ya di ukwu kari nke ya puru inagide. Ibu nke mmehie naadiri onye mmehie arọ. Otutu agbawo ama otu ha si naazohieghari ukwu n’okpuru ibuaro ahụ. Ma leenu, otu Jehova si juputa n’obiebere ma ọ buru na onye mmehie ga echeghari! Jisọs kwuru si: “Biakutenum, unu nile ndi nadoqbu onwe-unu n’olu, ndi ebowo-kwara ibu di arọ, mu onwem geme kwa ka unu zuru ike” (Matiu 11:28).

Ọ buru na Ken chere na isi n’ebe Chineke nọ chupu ya n’uwa a diri ya arọ nke ukwu, ole otu ọ gaadi bu isi n’ebe Chineke nọ chupu mmadụ iba nime okualammuo ebighiebi? Nke a bu ogwugwu ndu nke onyemehie. Mmehie naekewapu mkpuruobi site n’ebe Chineke nọ. Ọ dighi mmehie ọ bula puru iba n’Eluigwe. “Nkpuru-obi ahu nke nemehie, ya onwe-ya ganwu” (Ezikiel 18:4).

Lee udi idokananti iheomumu a kwesiri ibu nye ndi niile gaagu ya! Gbakwuru Obara ahụ ka ọ buru gi ebe mgbaba, zobe kwa onwegi n’ebe nsacha ya nke naueru. “Ọ buru na ayi ekwuputa mmehie-ayi, ọ bu onye kwesiri ntukwasi-obi, buru kwa onye ezi omume, ka ọ we gbaghara ayi ajo omume nile” (Jọn 1:9). “Onye nekpuhi njehie-ya nile, ọ gagh-agara ya: ma onye nekwpuputa ha, nke narapu kwa ha agenwe obi ebere n’aru ya” (Ilu 28:13).

AJUJU DI ICHEICHE

1. Gini mere iwe ji wee Ken?
2. Gini ka Chineke gwara Ken bu ihe kpatara na Ọ naraghi onyinye ya?
3. Chineke o gosiri Ken mmehie ya tupu o gbue nwanne ya?
4. Kpoo aha naani mmehie ato nke ikpe ha mara Ken.
5. Ndi sitere na Ken, n’uzo ihe nke mmuo, ha ka naadi n’uwa rue taa?
6. Gini mere aja Ebel churu jiri “ka mma” kari nke Ken?
7. Ebel, ọ bu onye eziumume? Olee otu i si mara?
8. Banyere ndi ole ka Jud naekwu mgbe ọ siri, “ha gara n’uzo Ken?”